

2. Гуржій Т. О. Державна політика безпеки дорожнього руху – теоретико-правові та організаційні засади: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.07. Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2011. 155 с.

3. Веремеєнко И. И., Попов Л. Л., Шергин А. П. Понятие и условия эффективности административных санкций. *Правоведение*. 1972. 275 с.

4. Білоус В. В., Шепітько В. Ю. Використання інформаційних технологій під час автоматичної фіксації порушень у сфері безпеки дорожнього руху. *Наукові дослідження*. 2015. 118 с.

5. Резолюція Загально національного Форуму з безпеки дорожнього руху від 24 липня 2014 року. URL: <http://www.sai.gov.ua/uploads/> (дата звернення 04.02.2021).

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 04.02.2021)

7. Муцко В. Ф. Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2011. 232 с.

8. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 04.02.2021).

9. Урядовий портал. Електронний кабінет водія. URL: <https://www.kmu.gov.ua/service/elektronnij-kabinet-vodiya> (дата звернення 04.02.2021).

Веселий В.С.

*помічник судді Чернівецького окружного
адміністративного суду*

БЮДЖЕТ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНИХ РЕФОРМ

Пенсійний фонд України – це одна з найпотужніших і найбільш розгалужених фахових структур в державі, завданням якої є всебічна діяльність щодо пенсійного забезпечення громадян України. Будучи установою з потужним фахово-кадровим потенціалом, яка постійно розвиваються і

самовдосконалюється, Фонд здійснює накопичення та розподіл значних за обсягом грошових коштів [1].

Кошти бюджету Пенсійного фонду України – основне джерело фінансування пенсійного забезпечення громадян України. В основу доходів і видатків бюджету Пенсійного фонду України покладаються основні макропоказники економічного і соціального розвитку держави на плановий рік, враховуються стан виконання бюджету та зміни законодавства в поточному році.

У процесі своєї діяльності Пенсійний фонд формує доходи, за рахунок яких покриває свої витрати. Доходи Пенсійного фонду являють собою ту основну складову складного механізму функціонування Пенсійного фонду, без якої неможлива його діяльність [2]. Основою для якісного виконання Пенсійним фондом передбачених законодавством завдань є ефективне акумулювання коштів до бюджету Фонду та чітко регламентоване здійснення видатків.

Визначивши значимість та необхідність формування доходів Пенсійного фонду України та здійснення видатків з бюджету Фонду, проведемо аналіз функціонування Пенсійного фонду України за останні роки.

Доходи та видатки Пенсійного фонду України відображаються у його бюджеті. Доходи бюджету Пенсійного фонду України відіграють пріоритетну роль у забезпеченні населення пенсійного віку соціальними благами [3].

До структури сукупних доходів бюджету Пенсійного фонду України входять як власні, так і передані кошти. Власними є кошти, які поступили від сплати обов'язкових страхових платежів, добровільних внесків, фінансових санкцій і комерційної діяльності. Саме ці надходження складають основну частину доходів Пенсійного фонду України (від 60 % до 80 %), з яких приблизно 98 % – це страхові внески (сума єдиного внеску, розподілена на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування на початок 2019 року становила 225000056,5 млн грн).

Передані доходи – це кошти, які передаються з бюджету та з інших державних позабюджетних фондів. Частка коштів Державного бюджету України у загальній структурі доходів

Пенсійного фонду України за досліджуваний період поступово зростала – від 133458626,3 млн грн у 2017 році до 150090990,1 млн грн у 2018 році та до 167012 912,5 млн. у 2019 році, що свідчить про перманентне збільшення навантаження на бюджетну систему країни. Такі кошти в більшій мірі спрямовувалися на виплату пенсій, надбавок і підвищень до пенсій відповідно до державних пенсійних програм; на пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького та рядового складу, суддів у відставці тощо.

Фактичні загальні видатки Пенсійного фонду у 2017 році склали 291,5 млрд грн, що на 38,0 млрд грн, або на 15,0%, більше порівняно з 2016 роком. На пенсійні виплати спрямовано 286,6 млрд грн (в тому числі виплати січня 2018 року), інші видатки склали 4,8 млрд грн, з них 1,3 млрд грн – оплата послуг поштових підприємств з виплати та доставки пенсій, 3,5 млрд грн – адміністративні видатки. Фактичні загальні видатки Пенсійного фонду у 2018 році становили 358,6 млрд грн, що на 67,1 млрд грн, або на 23,0%, більше порівняно з 2017 роком. На пенсійні виплати спрямовано 352,7 млрд грн. Інші видатки – 5,9 млрд грн, із них – 1,5 млрд грн – оплата послуг поштових підприємств з виплати та доставки пенсій (0,4% загальних видатків), 4,4 млрд грн – адміністративні видатки (1,2%)

Видатки Пенсійного фонду у 2019 році становили 435,9 млрд грн, що на 77,3 млрд грн, або на 21,6%, більше порівняно з 2018 роком. За 2019 рік власні надходження зросли у порівнянні з 2018 роком на 39,7 млрд грн, або на 19,6%

Разом з тим, варто відмітити, що у 2017-2020 роках наявна стала тенденція по заборгованості із платежів до Пенсійного фонду.

Так, протягом 2017 року загальна заборгованість з платежів до Пенсійного фонду зросла на 2,1 млрд грн (11,1%), зокрема борг з відшкодування пільгових пенсій зріс на 1,0 млрд грн, зі сплати ЄСВ – на 1,2 млрд грн. Станом на 1 січня 2018 року така заборгованість становила 21,0 млрд грн, у тому числі: заборгованість зі сплати ЄСВ – 8,7 млрд грн (41,4% загальної суми боргу); з відшкодування пільгових пенсій – 10,7 млрд грн (50,9%); з відшкодування наукових пенсій – 0,1 млрд грн (0,5%); фінансових санкцій та пені – 0,5 млрд грн (2,4%); регресних

вимог – 0,2 млрд грн (0,1%); недоїмка зі сплати страхових внесків попередніх періодів – 1,0 млрд грн (4,7%); 5,4 млрд грн, або майже 26% із загальної суми заборгованості – це борги підприємств, які перебувають у різних процедурах банкрутства, та платників, у яких відсутні активи для звернення стягнення [4].

У свою чергу, загальна заборгованість зі сплати платежів до Пенсійного фонду та ЄСВ на 1 січня 2020 року становила 34,0 млрд грн, у тому числі: заборгованість зі сплати ЄСВ (за даними Державної фіскальної служби України) – 18,5 млрд грн (54,5% загальної суми боргу), з якої заборгованість фізичних осіб-підприємців 10,1 млрд грн; з відшкодування пільгових пенсій – 14,0 млрд грн (41,2%); з відшкодування наукових пенсій – 0,1 млрд грн (0,3%); по фінансових санкціях та пені – 0,5 млрд грн (1,4%); з відшкодування регресних вимог – 24,6 млн грн (0,1%); недоїмка зі сплати страхових внесків попередніх періодів – 0,9 млрд грн (2,5%). Із загальної суми заборгованості 7,3 млрд грн, або майже 21,5%, – це борги підприємств, які перебувають у різних процедурах банкрутства, та платників, у яких відсутні активи для звернення стягнення. Протягом 2019 року загальна заборгованість з платежів до Пенсійного фонду та ЄСВ зросла на 4,8 млрд грн (16,5%), зокрема, борг із відшкодування пільгових пенсій зріс на 1,6 млрд грн, зі сплати ЄСВ – на 3,3 млрд грн, у тому числі відбулось зростання заборгованості фізичних осіб-підприємців у порівнянні з 01.01.2019 на 2,7 млрд грн, або 81,8%, загального росту заборгованості з ЄСВ [5]. Основними причинами зростання заборгованості є: зростання заборгованості з заробітної плати; скрутний фінансовий стан державних підприємств; несплата зобов'язань щодо сум ЄСВ фізичними особами-підприємцями; відсутність коштів на фінансування поточних зобов'язань державних підприємств з відшкодування сум фактичних витрат на виплату та доставку пільгових пенсій та погашення заборгованості. Вказане обумовлено, зокрема загальнонаціональною кризою в умовах пандемії, спричиненої поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19).

Варто також відмітити, що знаковим у діяльності Пенсійного фонду України за період 2017-2020 років є впровадження елементів діджиталізації, що зокрема, стало

можливим завдяки ухваленій Урядом у 2016 році Стратегії модернізації та розвитку Фонду на період до 2020 року. Насамперед, це стосується докорінної зміни підходів і технологій обслуговування громадян, а також впровадження сучасних інформаційних технологій у всі функціональні процеси, що відбуваються у системі Пенсійного фонду.

Враховуючи вищезазначене, в умовах проведення пенсійної реформи, яка стосується пенсійного забезпечення в цілому та діяльності Пенсійного фонду зокрема, здійснення постійного аналізу діяльності Пенсійного фонду є якісним показником ефективності такої реформи.

Список використаних джерел:

1. Історико-правовий аспект становлення Пенсійного фонду України. І. О. Кравченко. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 26. С. 311-319.
2. Дем'янчук О.І., Боцун Л.І. Аналіз доходів Пенсійного фонду України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naub.ua.edu.ua/2016/> (дата звернення 14.02.2021).
3. Тулай О.І. Актуальні проблеми діяльності Пенсійного фонду України. *Проблеми економіки*. 2016. № 1. С. 132-139.
4. Звіт про виконання бюджету Пенсійного фонду України за 2018 рік. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pfu.gov.ua/1534465-zvit-pro-robotu-ta-vykonannya-byudzhetu-pensijnogo-fondu-ukr-ayiny-u-2018-rotsi/> (дата звернення 14.02.2021).
5. Звіт про виконання бюджету Пенсійного фонду України за 2019 – 2020 р.р. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pfu.gov.ua/2121043-zvit-pro-vykonannya-byudzhetu-pensijno-go-fondu-ukrayiny-za-2019-rik/> (дата звернення 14.02.2021).